

Motion till riksdagen 2019/20:1531

av Emma Berginger m.fl. (MP)

Ökad cykling bland barn och unga

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder för att få fler barn och unga att cykla och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skolans ansvar för att lära barn att cykla, att lära ut trafikregler och ett trafiksäkert beteende samt att uppmuntra cyklande till och från skolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barn och unga cyklar allt mindre. Enligt Trafikanalys rapport Cyklandets utveckling i Sverige 1995–2014 cyklar barn i åldrarna 6–14 år 42 procent kortare sträcka nu än under mitten av 1990-talet, och ungdomar och unga vuxna i åldrarna 15–24 år 46 procent kortare nu.

På regeringens uppdrag har VTI tagit fram en kunskapssammanställning över barns och ungas cykling. Utifrån VTI:s egna undersökningar i samband med deras cykelhjälmobservationer kan de konstatera att cyklingen bland barn har minskat på nästan samtliga orter där observationer genomförts. Cyklandet idag är i genomsnitt 30 procent lägre vid grundskolor och 60 procent i bostadsområden jämfört med 25 år tillbaka i tiden.

Barn rör sig för lite

Parallellt med det minskade cyklandet visar statistik från Folkhälsomyndigheten att alltför få barn når upp till rekommenderad nivå av fysisk aktivitet. I undersökningen Skolbarns hälsovanor 2017/18 presenteras att enbart 9 % av 15-åriga flickor når upp till den rekommenderade nivån på 60 minuters fysisk aktivitet per dag. Även i den åldersgrupp som rör sig mest, 11-åriga pojkar, når enbart 23 procent upp till den

rekommenderade nivån. Bland flickor 11 och 13 år och pojkar 13 och 15 år är siffran 13–15 procent. Fysisk aktivitet är av stor vikt för såväl fysisk som psykisk hälsa samt för att förebygga sjukdomar. Brist på fysisk aktivitet ökar risken för en rad sjukdomar såsom fetma, typ-2-diabetes, hjärtkärlsjukdomar och cancer.

För att skapa goda vanor är det viktigt att tidigt etablera en aktiv livsstil. Aktiv mobilitet är ett sätt att göra motion och rörelse till en del av vardagen. Cykeln är då ett transportmedel som gör att barnen får både en större rörelsefrihet och mer fysisk aktivitet. Om barn tidigt lär sig att göra cykling till en del av sin vardag ökar sannolikheten att de även senare i livet kommer att cykla och vara fysiskt aktiva.

Skolans ansvar behöver tydliggöras

Självklart har föräldrar ett stort ansvar för hur barn rör på sig och transporteras. Samtidigt har skolan ett övergripande ansvar för att alla barn får med sig de kunskaper som är viktiga i samhället. I läroplan 2011 står det att rektor är ansvarig för att ”i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis (...) trafik...” Även i flera kursplaner lyfts trafik fram. Trots detta finns det ingen garanti för att skolan säkerställer att alla barn lär sig cykla och att de får göra det som en naturlig del av undervisningen. Det är också långt ifrån alla skolor som har ett aktivt arbete med att uppmuntra barn och föräldrar för att få en större andel av resorna till och från skolan att ske med cykel. Skolans ansvar för att lära ut, uppmuntra och stimulera till ökad cykling behöver tydliggöras.

Det behövs konkreta åtgärder

I den nationella Cykelstrategin lyfts att regeringen vill förbättra förutsättningarna för ökad fysisk rörlighet bland barn och unga genom ökat cyklande. Konkreta åtgärder för att öka barns cyklande verkar dock saknas. Det konstateras att det fortsatta arbetet ska riktas in på ökade kunskaper om barns minskade cyklande och på att främja ett ökat och säkert cyklande, utan att det specificeras hur. Nu behövs konkreta åtgärder för att öka barns cyklande. Det kan handla om allt ifrån särskilt utformade kampanjer till riktade medel för att säkerställa en säker cykelinfrastruktur runt skolor och förskolor.

I januariavtalets punkt 36. Barnvänliga och hållbara städer står att andelen som reser med cykel ska öka. För att uppnå detta mål och nå varaktiga resultat är det särskilt viktigt att satsa på insatser som ökar cyklandet hos barn och unga. Därför bör regeringen återkomma med konkreta åtgärder för att öka cyklandet hos barn och unga.

Emma Berginger (MP)

Lorentz Tovatt (MP)

Annika Hirvonen Falk (MP)